

Lijst industrieel erfgoed per gemeente

Amersfoort

Onderstaande lijst is een inventarisatie van industrieel erfgoed in de gemeente Amersfoort. Het zijn locaties waar erfgoed van nijverheid en industrie, soms techniek, zichtbaar aanwezig zijn. Opmerkingen en aanvullingen zijn welkom. De lijst wordt van tijd tot tijd bijgewerkt, deze versie is van juni 2020.

- Achter het Oude Weeshuis 8-12 - pakhuis in mogelijk vm koetshuis, sinds 1982 appartementen (ca 1900)
- Amsterdamseweg 5 en 5a en Brabantsestraat 3 - vm hoofdkantoor van de machinefabriek NV Bronswerk, specialist in warmte en luchttechniek, ketelbouw, in 1968 overgenomen door Stork; achterliggende fabriekshallen allen gesloopt; het kantoor is in 1999 onherkenbaar verbouwd tot retail en kantoor (1961 ca)
- Amsterdamseweg 13 - opslagpand, expeditie en bedrijfswoning meubeltransport-, verhuis- en opslagbedrijf (1955)
- Argonweg 10 - bedrijfspand, bedrijfshal en kantoor vm drukkerij van de Sociale Werkplaats R.W.A. De Brandaen, ontwerp Alberts en Van Huut, aangewezen als waardevol pand; nu functie als kleding- en voedselbank (1987)
- Arnhemseweg 47-49 - bedrijfspand, periode timmerbedrijf en later viltfabriek; nu expositieruimte De Oude Viltfabriek (1921)
- Arnhemseweg bij 213-II - ijzeren weegbrug rm voor het wegen van koetsen; gemaakt door "Saml Denison & Son" uit Leeds (1887)
- Arnhemseweg 324 - spoorwachterswoning gm HIJSM vm spoorlijn Amersfoort-Kesteren (1885)
- Bachweg 48 - rioolgemaal gm (zj)
- Barchman Wuytierslaan, Prins Bernhardkazerne - werkplaatsen en garage; vm Landsverkgebouw, garage voor de Pantserwagen M38; nu cavaliëriemuseum (1939)
- Basicweg 7 - kantoor en bedrijfshal iov aannemersbedrijf Karbouw; ontwerp Van Berkel & Bos Architectenbureau; nu kantoor Schipper Bosch (1990)
- Bedrijventerrein De Hoef - voor bevordering werkgelegenheid in een periode van hoge werkloosheid en voor verplaatsing of sanering bedrijven elders in de bebouwde kom (1982)
- Bedrijventerrein Isselt - mogelijk geworden in 1940 door annexatie van grondgebied van Soest; ontwikkeling in de periode wederopbouw vanaf de Amsterdamseweg; met binnenhaven aansluitend op de Eem (1948-1955-1963)
- Bloemendalsestraat 19 hoek Teut 1-5 - pakhuis rm 'De Gekroonde Laars', nu reformwinkel (17e eeuws)
- Bloemendalsestraat 73 - accijnshuisje of douanehuis rm, ter vervanging van de Bloemendalsebuitenpoort (1840)
- Brabantsestraat 15-17 hoek Oude Fabriekstraat - fabriekscomplex bestaande uit o.a. een vm blikdrukkerij, een blikemballagestraat, een wassmelterij en -gieterij, een schoorsteen, een inpakkerij, een kantoorgebouw, een laboratorium, een conciërgewoning en een opslagloods (allen gm), vm Maatschappij voor Waschverwerking Erdal later Intradal tot 2012; fabriek van Erda, Odorex, Fresh-up etc maar bekend als Prodentfabriek; sinds 2012 De Nieuwe Stad met diverse functies (va 1936-2012)
- Breestraat 59-61 - pakhuis gm De Hoop, in 1974 gerestaureerd (17e eeuw)
- Coninckstraat 15 - pakhuis 'De Tabakspant' rm, woonhuis voor tabakspanter en droogruimte op de verdieping, vanaf 1771 Bank van Lening en nu logement (va 15e eeuw)
- Coninckspoortbrug - vaste brug gm over de Beek thv de Scheltiussingel; vroeg ontwerp van een brug in beton; ontwerp de directeur der Gemeentewerken ir. C.G. Beltman, aannemer NV. Wernink's Betonfabriek in Leiden (1915)

Lijst industrieel erfgoed per gemeente

vervolg Amersfoort blad 2 van 5

- De Hof - de Boterwaag rm, ook wel boterhal of -beurs genoemd, op het plein De Hof gebouwd tegen de Sint Joriskerk (1608)
- Eembrug of Zaagmolenbrug - basculebrug gm over de Eem, verbinding van Brabantsestraat en Kwekersweg; periode wederopbouw, ontwerp van stadsarchitect Daan Zuiderhoek (1954)
- Evertsenstraat 39 - transformatorstation gm bij het schoolgebouw (zj)
- Geldersestraat 6 - vm stoomluciferfabriek De Eem, na 1905 eerst Farbwerk en vervolgens de N.V. Nederlandsche Kleurstof Industrie (NKI), later Warner Jenkinson; laboratoriumgebouw, L-vormige fabrieksgebouw en schoorsteen; tijdelijk gebruik als bedrijfsverzamelgebouw, sinds 2016 nieuwe eigenaar en herontwikkeling start in 2021 (va 1881; aanbouw na 1960 wordt gesloopt)
- Gerard Doustraat 43 - spoorwachterswoning gm HIJSM vm spoorlijn Amersfoort-Kesteren; nu woonhuis (1885)
- Groenmarkt 8 - vm waaggebouw rm aan de noordzijde van de Sint Joriskerk; periode in gebruik als gevangenis, hoofdwacht en garnizoensbureel; nu horeca (ca 1867)
- Grote Koppel 7 - pakhuis rm d' Eersteling iov Firma J. van Vollenhoven, eigenaar van de N.V. Stoomolieslagerij en Graanhandel; dit pand was voor de Afdeling Koloniale waren, volgende eigenaar Pluimveevoederbedrijf d' Eersteling gaf het pand haar naam; nu kantoorfunctie (1904)
- Grote Koppel 12 - pakhuis rm, nu kantoor- en woonfunctie (1860)
- Grote Spui 13 - bedrijfspand met pakhuis, vm broodfabriek A. Bast en Zonen; nu bedrijfsruimte en woonhuizen (ca 1900)
- 't Haartje 1 - transformatorhuisje, ontwerp H.E. Schulte vm PUEM (1950)
- Havenweg 17 en 27 De Isselt met haven - betonmortelcentrales firma H.J. Cirkel en firma Van der Kamp Beton, vanaf periode wederopbouw (1955-1960 ev)
- Havik 21 - vm pakhuis en bakkerij met etalage van bakker Vonk uit 1915; nu winkel en bovenwoning (1890, 1915)
- Heliumweg 7 - bedrijfspand, iov Metafors Metaalbewerking & Mechatronica, ontwerp L. Heijdenrijk, aangewezen als waardevol pand; werkplaatsen, magazijn en kantoor (1984)
- Hellestraat 7 a-b - pand gm van kuiperij Meester; woonhuis met origineel geoutilleerde werkplaats (17e eeuw - begin 1900)
- Herenstraat brug - vaste smeedijzeren brug rm over de Beek voor voetgangers, verbinding tussen de Herenstraat en plantsoen (1902)
- Hogeweg 69 - schakelstation PUEM (achter bebouwing), ontwerp H.E. Schulte (1968)
- Hogeweg 205 - pompgemaal rm en transformatorhuis rm; iov het waterleidingbedrijf gemeente Amersfoort, in 1938 vergroot en nieuwe gevel; naast staand hoog transformatorhuis iov het PUEM (1938 resp 1935)
- Hooglandseweg-Noord 68 - transformatorhuisje gm PUEM, zgn tentdakhuisje ontwerp H.E. Schulte (1949)
- Kaliumweg 4-6 De Isselt - vm bedrijfshal, magazijn, expeditie en woning iov drankenhandel en limonadefabriek fa. Geurtsen; slechts een deel behouden gebleven, nu horeca (1961, 2015)
- Kamp 66 - vm pakhuis vanaf 1900 in ouder pand, later smederij, werkplaats en motorenhandel De Ridder; nu opslagruimte en bovenwoning (18e eeuw, 1900, 1930)

Lijst industrieel erfgoed per gemeente

vervolg Amersfoort blad 3 van 5

- Kleine Koppel 26-62 - bedrijfspanden cq. loodsen met schoorsteen gm vm blekerij Eemzicht met villa en wasserij uit 1899; werd een Wascholinefabriek en later zeepfabriek opgegaan in Viruly Unilever, in 2002 door toenmalig eigenaar de lijmfabriek Rohm & Haas gesloten; schoorsteen uit 1927, droogloodsen uit 1931 en expeditieloodsen uit 1952 (Spanbeton) behouden; nu werkruimte, winkel, kantoor- en horecafuncties (va 1840-1899)
- Kleine Spui 18 hoek Drieringensteeg - bierbrouwerij de Drie Ringen, nieuw opgezet in 1989; nu brouwhuis met horecaruimte (zj)
- Korte Gracht 15-19 - vm originele locatie van bierbrouwerij de Drie Ringen, later een zeepziederij; nu woonhuizen (zj)
- Krommestraat 36-40 - pand rm van vm bierbrouwerij De Kroon met originele gevelsteen De Kroon; nu winkelpand (16e eeuw-gevel 1663)
- Kwekersweg 7 - vm benzinestation gm van de Benzine- en Petroleum Handel Mij; met muurschildering 'paarden' ofwel paardenkrachten van kunstenaar Jan Boon, gerestaureerd in 2015 (ca 1953, 2015)
- Langegracht 12-13 - pand rm van vm bierbrouwerij 'Het Anker', met later gepleisterde gevel; nu woonhuis (17e-19e eeuw)
- Langegracht 23 - pand van vm bierbrouwerij De Posthoorn; nu woonhuis (zj)
- Langegracht 31 - pand rm van vm bierbrouwerij De Lelie; nu woonhuis (zj)
- Langestraat 111 (vh 115) - pand rm Nieuw Amsvorde van vm bierbrouwerij; de laatste brouwer was Van Lommetsum; achter de gevel een ouder pand; nu woonhuis (zj)
- Leusderweg 26 - vm spoorwachterswoning gm HIJSM vm spoorlijn Amersfoort-Kesteren; nu woonhuis (1885)
- Madoerastraat bij 1- transformatorhuisje gm PUEM; de Provinciale Utrechtsche Electriciteits Maatschappij nam in 1928 in Amersfoort de elektriciteits-distributie over van de gemeente (1934)
- Mijnbouwweg 9 De Isselt - bedrijfsgebouw iov Machinefabriek en Constructiebedrijf Goedhals; werkplaatsen met kantoor (1961)
- Muurhuizen 58 - vm tabakspakhuis iov tabakshandelaar A. Herschel, rond 1960 Van Ommen's Handelsvereniging; nu winkel (1892)
- Nicolaas Pienemanstraat 1 Hoogland - transformatorhuisje PUEM (1950)
- Nijverheidsweg-Noord 35 De Isselt - ROVA loodsen iov gemeentewerken Amersfoort, opbouw met betonnen skeletbouw (va 1955)
- Nijverheidsweg-Noord 36 De Isselt - bedrijfsgebouw met bedrijfswoning iov Treksluitingsfabriek Fa George Zwager C.V., later garage voor spuit- en moffelwerk; nu met uitbreiding met een loods garagebedrijf (1954, 1992)
- Nijverheidsweg-Noord 40 De Isselt - bedrijfspand met sheddaken iov Nenafa, Nederlandse Naamplatenfabriek; voorbeeld periode wederopbouw; nu bedrijfsverzamelgebouw (1949)
- Nijverheidsweg-Noord 42 De Isselt - bedrijfshal met sheddaken en kantoor iov NV Apparatenbouw van der Meiden; van 1955 tot 1961 Gebr. Van Swaay productiebedrijf van ETNA diepvriezers; vervolgens assemblagefabriek vm J.J. Molenaar's Automobielfabriek NV, importeur van Morris; nu o.a. kozijnenfabriek (1950)
- Nijverheidsweg-Noord 62 De Isselt - eenvoudige bedrijfsloods iov Chemische fabriek Dr. Knop N.V., inrichting tot vervaardigen semi-synthetische; nu importbedrijf (1958-1960)
- Nijverheidsweg-Noord 64 De Isselt - bedrijfshal en kantoor iov Baarnse Suikerwerkenfabriek, na 1964 uitbreiding Chemische fabriek Dr. Knop; nu retailfunctie (1954)

Lijst industrieel erfgoed per gemeente

vervolg Amersfoort blad 4 van 5

- Nijverheidsweg-Noord 66 De Isselt - bedrijfshallen met sheddaken en kantoor iov N.V. E.M.I. (Elektrotechnische Mechanische Industrie), fabriek van o.a. elektromotoren, dynamo's, ventilatoren, generatoren etc; nu garagebedrijf (1955-1958)
- Nijverheidsweg-Noord 74 De Isselt - fabriekspand gm, bedrijfs-, opslag- en laboratoriumruimte iov N.V. Algemeene Norit Maatschappij, fabriek van cosmetische en farmaceutische artikelen; nu bedrijventrum (1956)
- Nijverheidsweg-Noord 78 en Mijnbouwweg 15-17 - bedrijfshallen met kantoor en bedrijfswoning vm R.W.A. Regionaal Werkplaatsschap Amersfoort e.o.; nu bedrijfsverzamelgebouw (1955)
- Nijverheidsweg-Noord 86 hoek Kaliumweg 10 De Isselt - garageloodsen met kantoor iov Johnson & Johnson; in 2012 gerenoveerd tot bedrijfsverzamelgebouw (1960, 2012)Plantsoen Noord 2-4 naast de Koppelpoort - vm volmolen rm voor vervilten van wol, nu woonhuis (1645)
- Plantsoen Noord 2-4 naast de Koppelpoort - vm volmolen rm voor vervilten van wol, nu woonhuis (1645)
- Plantsoen Noord 2-4 naast de Koppelpoort - stuw rm van het type Stoney, voor het regelen van het waterniveau in de Beek; gemaakt door de firma Ensink & Co uit Hilversum naar een ontwerp van W.Chr. Jansen (1911)
- Plataanstraat bij 20 - transformatorhuis gm; ontwerp aangepast aan de flatwoningen in de omgeving (1950)
- Pothstraat 7 a-b - vm pakhuis gm; in 1990 verbouwd tot vier appartementen (18e eeuw)
- Randenbroekerweg 66-70 - Polynorm systeemwoningen gm, kant-en-klaar bouwsysteem naar een ontwerp van A. Horowitz (Philips); bedacht in WO II en bedoeld als start van industrialisatie in de bouw, gerealiseerd door de voor deze bouw opgerichte N.V. Bouwmaatschappij Polynorm uit Bunschoten; nu de laatst overgebleven woningen van dit (overigens mislukte) systeem in heel Nederland, Polynorm is wel succesvol geworden in binnendeurkozijnen voor woningen en andere metaalwaren; nu woonhuizen (1947-1948)
- Ringweg Randenbroek 110 - vm ketelhuis met schoorsteen gm iov St. Elisabethziekenhuis; in gebruik tot 2014, het ziekenhuis is gesloopt in 2019; nu nieuwe functie als buurt- en ontmoetingscentrum Parkhuis (1967-2019)
- Sint Andriesstraat en Plantsoen-Oost bij de brug - pompgemaal voor de gemeentelijke riolering (1933)
- Smallepad 13-17 - stationgebouw rm naar een ontwerp van Nicolaas J. Kamperdijk iov de Nederlandsche Centraal Spoorweg Maatschappij (NCS) voor de spoorlijn Utrecht-Amersfoort-Zwolle; in 1875 vergroot voor de HIJSM voor de Oosterspoorlijn Amsterdam-Zutphen en tot 1902 in gebruik; restauratie in 1990, nu kantoor (1863, 1990)
- Soesterweg 242-340 en Piet Mondriaanplein - Wagenwerkplaats - vm Centrale Werkplaats van de HIJSM later NS, hoofdwerkplaats rm (va 1904), wagenloods of Venkoloeds rm (1908-1924), portierloge, magazijn, trafogebouw, ketelhuis rm (1904), verenfabriek-veerensmederij rm (1908 en 1924-2000) en een tweetal rolbanen rm (1928); in 2000 grotendeels buiten gebruik; na reddingsacties van Siesta in gebruik voor diverse functies; Masterplan 2019 voor herbestemming en bebouwing van het terrein (1903-2010)
- Soesterweg 525 - spoorwachterswoning HIJSM lijn Amsterdam-Amersfoort-Zutphen; nu woonhuis (1905)
- Spoorwegemplacement - Seinhuis Post VI, als heuvelpost voor het bedienen van wissels en seinen voor het spooreplacement met de nabijgelegen rangerheuvel (1930)
- Spoorwegemplacement splitsing lijn Hilversum-Utrecht - onderstation naar een ontwerp van Van Ravesteyn; voor de elektrificering van het spoor (1941)

Lijst industrieel erfgoed per gemeente

vervolg Amersfoort blad 5 van 5

- Spui (kleine en Grote) - sluis in de Eem, restauratie in 2018 (1930)
- Stadsring spoortunnel - verkeerstunnel onder het spoor met vier doorgangen voor auto- en langzaam verkeer tussen de Stadsring en bij aanleg de Amsterdamseweg, nu De Nieuwe Poort (1958)
- Stationsplein station - het tweede perron, een perroneiland: perronoverkapping en perrongebouwen rm naar een ontwerp van ir. D.A.N. Margadant; de perrongebouwen zijn enkele keren uitgebreid; oudste fabricage door firma V.A. Hillen & Co. Jutphaas (1901 ev)
- Stationsplein 301 - NX-gebouw verkeersleidingspost voor de in 1960 ingevoerde ATB beveiliging (1960)
- Stichtse Rotonde - verkeersknooppunt naar een jaren vijftig ontwerp op het tot 1990 drukke knooppunt van verkeer tussen Zwolle en Utrecht, de betonnen binnenring is inmiddels uniek voor Nederland; voorbeeld wederopbouw (1962)
- Textielweg 11 - vm NV Keip & Zonen optische industrie; periode wederopbouw; fabriekshal met kantoor (1956-1964)
- Uraniumweg 23 - bedrijfspand gm iov Fläkt luchttechniek, sinds 1999 leegstaand (1973)
- Utrechtseweg 29-31 - garage, autoshowroom met kantoor en ondergrondse parkeergarage gm Nederberg iov N.V. Henri Nefkens met schoorsteen cq. reclamezuil; voorbeeld uit de wederopbouw, succesvol herbestemd naar woonbestemming en horeca (1969, 2020)
- Utrechtseweg 174 - watertoren rm (17m) Amersfoortse Waterleidingbedrijf, een lage toren want ze staat op de top van de 44 m hoge Amersfoortse Galgenberg, waterreservoir is 700 m³; achter de watertoren een pomphuis met wateropslag uit circa de jaren 1950; door Vitens in 2016 verkocht; nu kantoor (1912)
- Valkestraat 4 - vm pakhuis rm; nu woonhuis met bergruimte (17e eeuw-1876-1896)
- Vanadiumweg 16 - fabrieksgebouw iov Windermere Copharma farmaceutische industrie; nu deel van drukkerij (1968)
- Verhoevenstraat 89 - bedrijfsgebouw vm machinefabriek en kopergieterij, na 1933 ijsfabriek van de Coöperatieve Stoomzuivelfabriek Hoogland; sinds 1979 autoreparatiebedrijf (1918)
- Vlaamsestraat 1 - schakelstation PUEM voor overdracht van stroom naar de transformatorhuisjes; hoogste deel spanningsruimte 50 kV, lagere deel spanningsruimte 10 kV naar de stadsdelen, laagste deel Bedieningsruimte; gevel voorzien van een betonreliëf in de vorm van een vuurspuwende draak van kunstenaar Gerard Hordijk (1958)
- Vlasakkerweg 3a-b - kantoor met woonhuis gm iov garagebedrijf Nefkens; dit is gespaard gebleven, een oudere showroom en achterliggende garage zijn gesloopt; nu kantoor (1934)
- Zuidsingel 01-1 - transformatorhuisje gm iov Gemeentelijk Elektriciteitsbedrijf Amersfoort (1926)